

พศ. ๒๕๕๖ (๑๖)

กีฏวิทยาพื้นบ้าน : กรณีศึกษาแมลงกินได้ของประชาชนในตำบลเพ็ญ อำเภอเพ็ญ

จังหวัดอุดรธานี

Ethnoentomology: A Case Study of Edible Insect Species Consumed by the People
of Phen Sub-District, Phen District, Udon Thani Province

กาญจนา วิยะกรรณ์¹ ทศนียวรรณ คงกระจำ¹ วิรัชยา อินทะกันท์² และพิสิษฐ์ พูลประเสริฐ¹

Kanjana Wiyakan¹, Thassaneewan Khongkrajang¹, Wirachya Inthakan² and Pisit Poolprasert¹

บทคัดย่อ

การศึกษาแมลงกินได้ที่บริโภคโดยประชาชนจาก 17 หมู่บ้าน ในตำบลเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี โดยทำการสำรวจตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 ถึงเดือนมีนาคม 2556 แบบสอบถามแบบเชิงลึกถูกใช้เพื่อศึกษาความรู้ทางกีฏวิทยาพื้นบ้านของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ทำการสำรวจความหลากหลายของแมลงกินได้ในพื้นที่ด้วยกับดักแสงไฟ จากตัวอย่างแมลงทั้งหมด 51 ตัวอย่าง สามารถจำแนกได้เป็น 30 ชนิด ใน 29 สกุล 15 วงศ์ และ 5 อันดับ โดยพบอันดับ Orthoptera ซึ่งมีสมาชิกมากที่สุด (5 ชนิด) รองลงมาคือ อันดับ Coleoptera (4 ชนิด), Hymenoptera (3 ชนิด), Hemiptera (2 ชนิด) และ Lepidoptera (1 ชนิด) จากแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับแมลงกินได้ โดยมีรายชื่อแมลงทั้งหมด 62 ชนิด โดยจำแนกตามการบริโภคแมลงของแต่ละคน ถูกใช้เพื่อการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ชอบบริโภคแมลงดับเต่า (ด้วงเต่า, *Cybister limbatus* Fabricius) และมดแดง (*Oecophylla smaragdina* Fabricius) เป็นอาหารถึงร้อยละ 100 รองลงมา คือ จิ้งหรีด (*Acheta testacea* Walker) และจิ้งโกร่ง (*Brachytrupes portentousus* Licht) ซึ่งชอบบริโภคมากถึงร้อยละ 99 และ 98 ตามลำดับ นอกจากนี้ การประเมินความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับเหตุผลว่าทำไมถึงรับประทานแมลง พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 95 แสดงความคิดเห็นว่าแมลงมีรสชาติที่อร่อย ร้อยละ 79 ของผู้ตอบแบบสอบถาม กล่าวว่า สามารถเป็นอาหารว่างได้ ขณะที่ ร้อยละ 63 ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม บอกว่า สามารถใช้เป็นอาหารหลักได้

คำสำคัญ : แมลงกินได้ กีฏวิทยาพื้นบ้าน อุดรธานี

¹สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก 65000

²สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและกีฬา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก 65000

*Corresponding author : E-mail : g4761008@hotmail.com